

Dendrokronologisk Laboratorium

NNU rapport 39, 1999

ALA KIRKE, GOTLAND

Konservator Tångeberg.

Bestilt af Peter Tångeberg.

Undersøgt af Thomas Bartholin, Niels Bonde, Aoife Daly og Orla Hylleberg Erikson.

NNU j.nr. A7917

Altertavle, Ala kirke, Gotland

Tre figurer og syv brædder af *Quercus sp.*, eg, undersøgt. Splintved er bevaret på to af figurerne. Figurerne er ikke dateret. På brædderne er der kun kerneved bevaret. Seks af brædderne er dateret. Figurerne og brædderne er her forsynet med betegnelser 0095001A, 0095002A, 0095003A, 0095101A, 0095102X, 0095103X, 0095104A, 0095105A, 0095106A og 0095107A (se måle- og dateringsskema sidst i rapporten).

Figurerne

Kurverne fra figurerne synkroniserer ikke indvendig og kan heller ikke dateres.

Brædderne

Ved sammenligningen af kurverne fra brædderne, kan det konstateres at i to tilfælde (0095102A og 0095103A) er der fejl i årringsmålingerne, ved et område hvor der er meget smalle årringe. De ældste 128 og 126 år henholdsvis, indgår i analysen, som 0095102X og 0095103X.

Undersøgelsen viser at de daterede brædder kommer fra samme træ. Kurverne fra disse brædder er sammenregnet til én kurve på 137 år. Kun kerneved er bevaret på brædderne. Yngste målte årring er dannet i 1285 e.Kr. Fældningstidspunktet for træet, som brædderne stammer fra, er beregnet, ved tillæg af manglende splint, til efter ca. 1306 e.Kr.

Dendroproveniens ?

Ved sammenligning af 00950M01 med grundkurverne, fremkommer de højeste *t*-værdier med nogle kurver fra Sverige, men *t*-værdierne er for lav til at indicere proveniens for træet, og det skal bemærkes at proveniens bestemmelse af enkelttræer er ret usikkert. Til dateringen af brædderne er der også brugte middelkurverne fra andre altertavler fra kirker på Gotland.

betegnelse	0095101A	0095106A	0095105A	0095102X	0095103X	0095104A
0095101a	*	7,03	8,22	4,59	3,70	5,08
0095106a	7,03	*	11,24	7,27	5,50	4,36
0095105a	8,22	11,24	*	5,09	4,95	6,10
0095102x	4,59	7,27	5,09	*	10,45	7,89
0095103x	3,70	5,50	4,95	10,45	*	9,01
0095104a	5,08	4,36	6,10	7,89	9,01	*

Tabel 1. Skema over synkroniseringsværdierne, internt

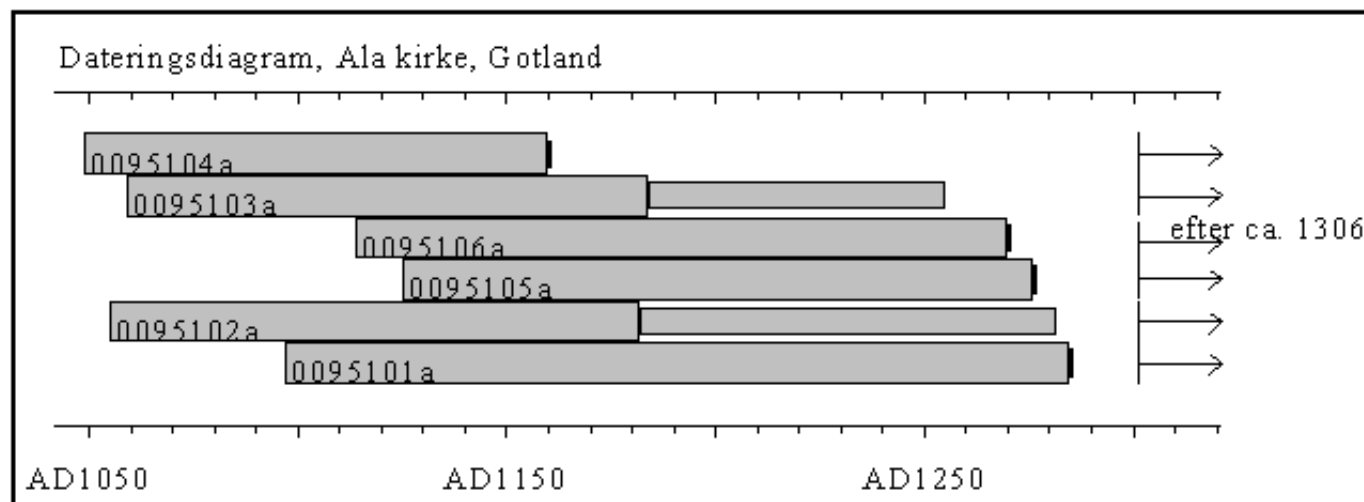

Fig 1. Dateringsdiagram, Ala kirke, Gotland

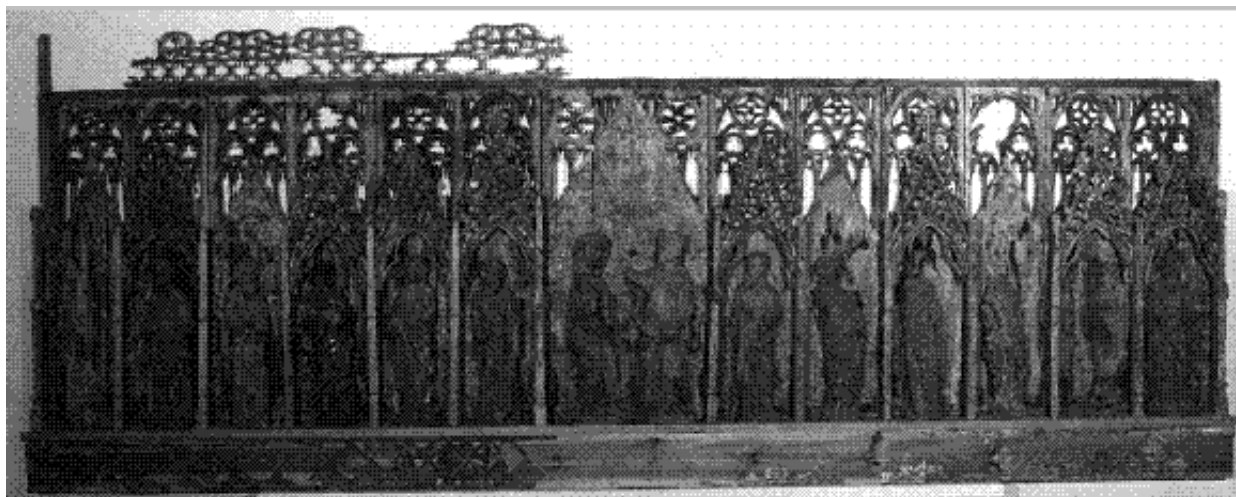
betegnelse		00951M01
	kirke	Ala
0090m001	"Ukendte"	-
0091m001	Lau	7,02
0092m001	Källunge	2,53
0093m001	Tofta	4,40
00940m01	Endre	-
00940m02	Endre	4,98

Tabel 2: Ala kirke, Gotland. Skema over synkroniseringsværdierne mellem trækurve 00951M01 og kurver fra andre Gotlandske kirke inventar.

LAND	grundkurve	betegnelse	00951M01
DANMARK	Jylland	9m456781	2,54
TYSKLAND	Slesvig-Holsten	dm100003	2,63
POLEN	Gdansk Pomern	pm000004	3,80
	Elblag	pm000007	3,87
SVERIGE	SV Skåne	sm000001	3,99
	Lund Skåne Blekinge	sm000002	4,81

	Vestsverige	sm000012	3,03
	Ystad	sm100003	3,40
	Mellemsverige	sm600001	3,41

Tabel 3: Ala kirke, Gotland. Skema over synkroniseringsværdierne mellem trækurve 00951M01 og diverse grundkurver fra Nord Europa.

Katalog

<p>0095001A altertavle figur 154 år, kun kerneved. Ikke dateret.</p> <p>0095002A altertavle figur med skæg og bog 62 år, heraf 14 år i splintved. Ikke dateret.</p> <p>0095003A altertavle figur med skæg (uden ansigt) 187 år, kun kerneved + 11 umålte årringe, 4 kerneved og 7 splintved. Ikke dateret.</p> <p>0095101A altertavle bræt 2 H 189 år, kun kerneved. 1097-1285 e.Kr., fældet efter ca. 1306 stammer sandsynligvis fra samme træ som 0095102X, 0095103X, 0095104A, 0095105A og 0095106A</p> <p>0095102X altertavle bræt 5 THSFF</p>	<p>0095103X altertavle brædt 9 126 år, kun kerneved + 71 umålte årringe, kerneved. 1059-1184 e.Kr., fældet efter ca. 1306 stammer sandsynligvis fra samme træ som 0095101A, 0095102X, 0095104A, 0095105A og 0095106A</p> <p>0095104A altertavle brædt 10 112 år, kun kerneved. 1049-1160 e.Kr., fældet efter ca. 1306 stammer sandsynligvis fra samme træ som 0095101A, 0095102X, 0095103X, 0095105A og 0095106A</p> <p>0095105A altertavle brædt 11 152 år, kun kerneved. 1125-1276 e.Kr., fældet efter ca. 1306 stammer sandsynligvis fra samme træ som 0095101A, 0095102X, 0095103X, 0095104A og 0095106A</p> <p>0095106A altertavle brædt 12 157 år, kun kerneved. 1114-1270 e.Kr., fældet efter ca. 1306</p>
--	--

128 år, kun kerneved + 100 umålte årringe, kerneved.
1055-1182 e.Kr., fældet efter ca. 1306
stammer sandsynligvis fra samme træ som 0095101A,
0095103X, 0095104A, 0095105A og 0095106A

stammer sandsynligvis fra samme træ som 0095101A,
0095102X, 0095103X, 0095104A og 0095105A

0095107A
altertavle brædt 13
107 år, kun kerneved.
Ikke dateret.

[Tilbage til rapportens side](#)

English summary:

NNU report 39, 1999

ALA KIRKE, GOTLAND

Alter piece, Ala church, Gotland

Three figures and seven boards of *Quercus sp.*, oak were examined. Sapwood is preserved on two of the figures. The figures are not dated. Only heartwood is preserved on the boards. Six of the boards are dated. The figures and boards are given the names 0095001A, 0095002A, 0095003A, 0095101A, 0095102X, 0095103X, 0095104A, 0095105A, 0095106A and 0095107A (see the table at the end of the report).

The figures

The curves from the figures do not correlate with each other and neither can they be dated.

The boards

In the comparison of the curves from the boards it has been found that in two cases (0095102A and 0095103A) there is a mistake in the tree-ring measurements, at an area where there are very narrow rings. The earlier 128 and 126 years respectively, are used in the analysis, as 0095102X and 0095103X.

The analysis shows that the dated boards all come from the same tree. The curves for these boards are averaged to one curve of 137 years. Only heartwood is preserved on the boards. The outermost preserved tree-ring was formed in AD 1285. Correcting for missing sapwood, the felling date for the tree, from which the boards come, is estimated at circa AD 1306.

Dendroprovenance ?

When comparing 00950M01 with the master chronologies, the highest t-values appear with some chronologies from Sweden, but the t-values are too low to indicate the provenance of the trees and it should be mentioned that provenance determination of a single tree is very inaccurate. For dating the boards, mean curves from other alter pieces from churches on Gotland are also used.

[Back to report page](#)